

סגן־אלוף ברעם (1967) שריונר חובב־צילום

סיבוב נוסף של מטוסי חיל־האוויר חיסל גם אותם. אבל זאת כבר לא הספיקו רוב חיילי היחידה לראות. באפיסת כוחות הם נרדמו בטנקים שלהם. זה היה הסוף.

אברהם לא סבר כי המלחמה נגמרה עבורו. הוא החל מארגן את הכוח מחדש, כשהוא מצפה לפקודה להמשיך לנוע לכיוון התעלה. היה צורך לשלוף חלק מהצוותות מהטנקים כשהם מעולפים מאפיסת־כוחות. הסתבר שבי משך הלילה נהרג על המוצב חייל נוסף של הגדוד. ארבעה אחרים נפצעו.

סגן־אלוף אברהם קרא אליו את מפקדי המינה לקבוצת פקודות. עיניהם נעצמו כשדרכו. אף אחד מהם לא שמע את דבריו.

ביום המשי, ה־5 ביוני, בשעה 5 אחר־הצהריים, כשהחטיבה השנייה של האוגדה היתה על גדות הסואץ. צנחו חייליו של סגן־אלוף אברהם ליד הטנקים שלהם בני־רמת־מהר ונרדמו — לראשונה מזה 100 שעות.

חמישה צל"שים

ה היה סופה של המלחמה עבור חיילי גדודו של סגן־אלוף אברהם.

לימים, כשחזרו ועברו בדרך אותה עשו ב־86 שעות, לא האמינו למראה עיניהם. הגדוד הקטן שלהם, שזמן קצר לאחר תחילת הקרבות נשאר עם כ־20 טנקים תקינים — השמידו לברז כ־100 טנקים מצריים. יחד עם הטנקים שהשמיר חיל־האוויר בנתיב זה והטני קים שניטשו על־ידי צוותותיהם המצריים, חוסל בנתיב הגדוד כמעט רבע מכל השריון המצרי שהתרכזו בסני.

המחיר ששילמו עבור הישג זה, שאין דומה לו בתולדות קרבות השריון בעולם, היה יקר: 6 הרוגים ו־11 פצועים. כל הפצועים עזבו כבר את בית־החולים. אך באופן יחסי — היה זה שיעור אבדות נמוך.

לסגן־אלוף אברהם היתה אבידה נוספת: בדרך חזרה צפונה, הוא צילם כמצלמתו את כל הטנקים שהשמיר גדודו. בצפון הסתבר לו כי מצלמתו אבדה ועמה הסרט עם כל התמונות. המישה מחיילי הגדוד הומלצו לציון לשבח:

- סרן אילן יקואל, ההרוג הראשון של הגדוד;
- סרן גיא, שפלוגתו השמידה את מרבית הטנקים שפיצח הגדוד, ושגילה תושיה ואומץ לב;
- החובש משה, שטיפל בפצועים, תחת אש, במוצב החטימה במיתלה;
- נהג משאית־הדלק שהוביל את משאיתו דרך שיירות האוייב אל המוצב במיתלה;
- "כוש", החייל שחיסל עשרה מחיילי האוייב שהסתננו אל המוצב במיתלה; וסגן־אלוף אברהם.

אלי תבור

לא להשאיר טנק בשטח: כל טנק שנתקע, יש לגרוד אותו!

כניסה ללוע הארי

שלושתו תישעה טנקים בלבד, שלושה מהם נגררים בידי האחרים, עשה אברהם הערכת מצב מהירה.

במקום שבו הוא ניצב, בלב השטח המישורי, אין לו כל אפשרות לחסום את שיירת האוייב הענקית. הסיכוי היחיד היה להיכנס להרים שבמבואות המיתלה, לתפוס שם את המיתחמים המבוצרים של המצרים, ולנסות משם לעצור את טור הענק הנע לסואץ.

כדי לעשות זאת, היה עליו לעבור מן הצומת, לאורך קילומטרים רבים, בתוך שורת האוייב, לא היה הרבה זמן להחלטות. החשיכה עמדה לדרת. אברהם נטל על עצמו את הסיכון.

הוא השאיר בצומת ג'יפ־סיור, עם שלושה סיירים, כדי שיכוונו את הכוחות שיגיעו אחריו, והוא עצמו, בטיפות הדלק האחרונות שנשארו בטנקים, נכנס אל לוע הארי.

קשה להסביר מה קרה שם. המצרים, ככוחות העולים עשרות מונים על כוח יחידתו של אברהם, היו מוכיחים. הם צפו בשיירת השריון הקטנה העוברת דרכם, ולא גיבנו. אילו היה נמצא במקום רק מפקד מצרי אחד כעל יומה, יכול היה בקלות לארגן כוח שיחסל תוך דקות ספורות את כל יחידתו של אברהם, שנעה במרחק שלא עלה על עשרה מטרים משיירת השריון והרכב המצרי.

זה, נראה כמו בסיפורי אלף לילה ולילה, "נזכר אברהם לאחר מכן. הוא לא יכול היה להבין כיצד הסתכן ונטל את הציאנס הנועז, שהיה למעשה הברירה היחידה שלו מלבד נסיגה.

שינה - אחרי 100 שעות

עם עלות השחר נותרה היחידה של אברהם ללא תחמושת. אבל בשש בבוקר התקרבו לכיוון המוצב טנקים אחדים מהגדוד השני של החטיבה כשהם מלווים משאיות דלק ותחמושת וכמה ג'יפים.

עוד לפני שהספיקו להגיע אל המוצב, דיווחו לאברהם: 32 טנקים מצריים נעים מאחורינו. הם יורים עלינו בטילים. כשהוא מטושטש כבר לגמרי השיב אברהם במכשיר־האלחוט: אלה הם טנקים מצריים בסך הכל, לא צריך להבהל מהם, עקוף אותם מימין והמשך לנוע!

ברגע זה הופיעו מטוסי חיל־האוויר, הם צללו על כוח הטנקים המצרי ופגעו בו. אלה שנותרו לפליטה, פתחו במנוסה דרומה.

כעבור זמן קצר ניסתה עוד שיירת שריון של המצרים לעבור דרך המוצב.

עד בירר־חסנה היו כ־50 קילומטר. מלבד חיסול חמישה טנקים בדרך, לא היו בעיות נוספות. הגדוד של אברהם איגף את בירר־חסנה מימין, התפרס על המצוקים שמעליה ופתח באש לעבר המחנות שבה כדי לוודא שאינם מוחזקים בידי חיילי הצבא המצרי.

בשעה 10 בבוקר נכנס הגדוד לבירר־חסנה. חלק מן הטנקים עסקו בירי על שיירות אויב שהגיעו למקום מבלי שידעו כי נכבש בידי צה"ל. השאר החלו להתארגן כאשר הגיעה פקודה נוספת מהמח"ט: "למשיך לנוע קדימה לבירר־מרה".

צוות הטנקים כבר היו שחוטשים, הם נמצאו בתנועה מתמדת מאז יום ב' בבוקר. כולם היו מכוסים אבק ופיח. איש מהם לא הספיק לאכול ביומיים אלה.

ההרגשה שעד כה הלך להם הכל בקלות והם ניצחו ככל הקרבות שהתמודדו בהם, נסכה בהם כוחות חדשים.

עתה נשארו לאברהם 20 טנקים תקינים בלבד. איתם, עם שתי מחלקות של חרמ"ש ושתי מרגמות, המשיך לכיוון בירר־מרה.

פקד־התנועה הגדול בעולם

בירר־מרה, בלב סיני, היתה מרכז מחנות השריון המצרי. שם היה גם בית־הספר לשריון של הצבא המצרי. אבל הטנקים המצריים שהיו שם, כאשר הגיע הגדוד של אברהם למקום בשעה 12 בצהריים, היו טנקים במצב של מנוסה.

ניצבו כמישור של ג'בל־לבני 18 טנקים מצריים נוערים ועשנים. בגדוד של אברהם לא נפגע איש ואף טנק לא הוצא מכלל פעולה. הם המשיכו עתה לרהור אל תוך המתנות. אלה היו כבר נטושים.

עליזות לא רגילה

על צריח הטנק שלו ניסה אברהם לחסוף תנומה ראשונה. מיתרי הקול שלו היו גמורים לגמרי. כשפגזים נוחתים מסביבו, הצליח המג"ד לישון 10 דקות. 10 דקות ראשונות אחרי 72 שעות של אישינה, מאז מוצא־י־שבת האחרון.

עם שחר נעשה טיווח התותחים המצרי מדוייק יותר. הפגזים התקרבו אל הטנקים ואברהם החליט להוציא את הגדוד שלו מתוך החניון. כאשר יצא אל הצומת, התחילו להגיע למקום יחידות אחרות, מהגדוד השני של החטיבה. באתו זמן עצמו התגלתה בעקפלי הבוקר שורת אויב שנעה מכיוון קוסיימה. תוך דקות מספר החלו כולם לירות ככולם. כפי שהתבטא אברהם: "הלכה שם עליזות לא רגילה".

בתום 14 שעות של קרב־תותחים, נותרו הטנקים של אברהם ללא דלק ותחמושת. היה עליהם לדרת אלוה, אל הדרגים שנשארו את האספקה. כדי להכין את עצמם לתנועה מחדש, ואז, במקום התידלוק, כשהם מוקפים משאיות פתוחות הנושאות דלק, הונחתה עליהם הפגזה קשה. איש לא זו. כולם עשו את העבודה בשקט. כאילו לא די בפגיעה ישירה אותם כדי להעלות באש את מקום הכינוס כולו.

סגן־אלוף אברהם, חובב הצילום, שלף את המצלמה שלו והחל לצלם. הוא לא הספיק לצלם כל זמן המלח"מ. מה כשהוא עומד מעל צריח הטנק שלו. בין פקודה אחת לשנייה, כשסביבו בווערים טנקי אויב וטנקים שלו ספוגי הפגיעות, הוציא אברהם במצלמתו את כל ימי הלחימה של הגדוד.

עוד לפני שהספיק הגדוד לתדלק את עצמו מחדש, הגיעה פקודת התווה. השריון המצרי נמלט דרומה. יש לדרוך אחריו ולהכותו. היתה הפקודה. הגדוד של אברהם היה הקרוב ביותר והכשיר ביותר למשימה זו. והיא הוטלה עליו. כאשר הסתיים קרב הטנקים הקצר,

ברעם, חרוץ ולא מפונק

לו היכולת לנהל מערכת גדולה. הוא איש חרוץ מאוד ולא מפונק. "אברהם אוהב את הארץ ולא יעזור לאף אחד כלום. הוא כואב את הדברים

אם הוא ראה עיתונים ישראלים, אבל אמרתי לו שאם יפלו לירידי שלא יבהל, שההגיגה כארץ בעיצומה".

חבריו הקרובים של ברעם יודעים לספר שהוא לא היה שש לנסוע לחו"ל. הוא היה מקצור את שהותו שם וחזר תמיד בהקדם האפשרי הביתה, לרעייתו ולבתו הקטנה. רוגנית לא היתה מצטרפת אליו לנסיעות אלה, היא היתה נשארת בכית ומטפלת בילדה הקטנה.

ברעם, לדברי רעייתו, אינו שומר טינה למדינה, שזנחה אותו כרגעיו הקשים: "הוא ציני טוב ופטריוט גדול. אבל היתה הרגשה קשה. אדם משתחרר מהצבא ומחפש את דרכו ואין מי שיעזור.

"הוא כאב את העבודה שמפריעים לו, שלא מפרגנים. הוא לא ציפה שיסדרו לו עבודה, אבל כאב לו שמקלקלים ומפריעים ושמים לו רגליים.

הוא רצה לעסוק בניהול. במשך 30 שנה היה איש שדה, הוא לא רכש מיקצוע, היה על הטנקים, אבל היתה

לארץ. את ערב החג תיכננו השניים לחגוג אצל חברים.

כשנחתה על רוגנית הכשורה כרבר מעצרו של אברהם, היא חשבה שלא ללכת ולהשתתף עם חבריה בארוחה המסורתית של ליל־הסדר. לא היה לה מצב־רוח לכך, אך ירד טוב כמעט הכריח אותה לצאת מן הבית.

בנתיים מנסה רוגנית להחזיק מעמד, למען בעלה. הוא, שבשיחה מבומבד, דאג גם לשלום בתו הגדולה, הלומדת באוניברסיטת באר־שבע, מתגוררת בדירה שכורה ונתמכת על־ידי אביה. ברעם ביקש מרוגנית שתייה אלוה ושתתן לה כסף, מכיוון שהיא לא תבקש זאת בעצמה.

רוגנית מנסה להחזיק מעמד: אני עייפה אחרי כל ימי הדאגות והטל־פונים. יש לי ילדה קטנה ואני צריכה לטפל בה ולהיות שמחה, ואין לי לוקסוס של לא להיות בסדר.

אנחנו כבר רוצים להיות אחרי זה, ושזהכל יעבור מהר ולהמשיך לחיות את חיינו. מה יהיה אחר־כך אני לא יודעת, קודם כל שיהיו ושינוקו."

שקורים פה, היה יושב מול הטלוויזיה ומתרגש ומתרגז על כל מיני דברים. הוא היה חושב על הקצינים ועל מה שעשו להם, וזה היה מקשה עליו את החיים.

"האכזבה היתה קשה, ההרגשה היתה קשה, אבל הוא לא במצב שיגיד שהמדינה לא בסדר ויילך מפה".

רק מיזוודה קטנה

רוגנית זוכרת, כשהיתה קצינה צעירה בצבא, ושירתה באוגדה של ברעם, שהיה יום אחד בשבוע שבו היה האוגדונר ברעם פותח את דלתו לכל חייל שרצה לספר לו משהו. כל אחד יכול היה להיכנס אליו, עניין אותו איך כל אחד מרגיש, וכך הוא מתייחס עד היום לאנשים שהוא עובד איתם.

כשנסע אברהם ברעם כיום הראשון מן הארץ, הוא לקח איתו רק מיזוודה קטנה. הוא הבטיח לרוגנית שיהיה איתה בקשר טלפוני ואמר שיתכן שיסיים את ענייניו ויוכל לחזור לליל־הסדר

הוא נאמן למדינה

(המשך מעמוד 7)

האופנה והחליטה להשתלב בו. או נולדה בתם, שילי, היום בת שנה וארבעה חודשים. רוגנית החליטה שלא לחזור למישרה מלאה, והיא עוזרת מרי פעם כאירגון תצוגות־אופנה כתל־אביב.

מאז נודע על מעצרו של ברעם, לא פוסק הטלפון מלצלצל בנתיים של בני־החוג. חברים מכל קצות הארץ מציעים את עזרתם, ומעוררים את רוגנית ומחזיקים את ידיה. "אברהם הוא איש חזק בעצמו", אומרת רוגנית, "גם אם עוברות עליו שעות קשות הוא אינו מדבר, אבל אני יודעת שבפנים יש אצלו סערה. הוא לא יקטר ויספר בטלפון, אבל הוא לא רוצה שיכפישו את שמו לחינם. אני בספק